

Teksten: 2 Samuel 23: 13-17 en Marcus 9: 17-29

Lieve mensen, gemeente van Christus,

De verhalen van vanmorgen gaan over ontsporen. Eerst gaan we naar Saul en David, en aan het slot komen we bij de vader en zijn maanzieke zoon.

David is oud geworden en gaat bijna sterven. En zelfs dan dreigt hij te ontsporen..., maar de oude van dagen koning blijkt ook een wijze koning te zijn geworden... Het is oogsttijd, bietencampagne- en aardappelroottijd. Ook in het verhaal van David is het tijd van oogst. Het is ook knipoog naar Davids naderend einde. Davids zwervershart is moe. Hij zit in een spelonk, een grot in de buurt van Bethlehem, huis van het brood, en hij krijgt geen honger maar dorst. Met dit tafereel en dit verlangen, want dat is de dorst, bouwt de schrijver een soort flashback in, een terugblik, een ophalen van jeugdherinneringen. Laatst liep ik in Heeg, het dorp waar ik geboren ben en opgroeide, voetbalde, in de bakkerij hielp en schaatste, waar ik politiek ontwaakte en geraakt werd door de preken van een dominee... David gaat terug in zijn herinnering. Hij ziet weer voor zich hoe hij de schapen mocht hoeden van vader Jesse, hoe hij harp leerde spelen en geroepen werd om koning te worden. David dorst naar vroeger, na al die jaren van koningschap.

Gemeente, de koningsverhalen in de Bijbel gaan niet zozeer over dynastieën als de Oranjes, maar ze gaan over de wijze waarop een mens in gemeenschap, klein, groot en wereldwijd, de aarde en alle leven beheren. Hoe beheren we ons leven, hoe beheren we het mooie, het kwetsbare en het ons toevertrouwde leven? Hoe keren we of gaan we om met het kwaad? Hoe blijven we uit de buurt van afgoden die ons verleiden, ter meerdere glorie van zichzelf?

David en Saul zijn de eerste twee Bijbelse koningen die ons daarover een spiegel voorhouden. De boomlange Saul is de eerste. Kan hij zijn mens-zijn beheren, kan hij de verleidingen weerstaan, of ontspoot hij? U voelt wel aan of weet, omdat u de verhalen kent, dat het met hem niet goed afloopt. Hij durft niet. Hij duikt onder als Samuel hem zoekt en wil zalven. In zijn naam zit zijn lot. Saul komt van het woord vragen, vragen in de zin van 'kan ik het wel, durf ik het wel, leiding te geven'? Het is allemaal in een tijd waarin Israël naar nieuw leiderschap snakt. Maar kan ik het wel, ben ik niet te min? Saul is bescheiden. Dat siert, maar tast ook zijn geloof in eigen kunnen aan. Saul wordt depressief. "Een depressief persoon," zo lees ik ergens, "is iemand die zichzelf te onbeduidend vindt." Je zult maar depressief zijn en dit lezen. Het wil zeggen, je kunt niet bij de andere kant in je, dat je gelukkig bent dat je leeft, dat je vrij bent ook al ken je zorgen. Ze proberen Saul op te beuren, maar hij gaat naar de Filistijnen. In de strijd tegen de Filistijnen valt hij in zijn eigen zwaard van zwakte, weekheid, geen helder ja en nee kunnen zeggen, niet goed kunnen onderscheiden... omdat hij te bescheiden is. Saul sneuvelt in de strijd tegen de

Filistijnen. In de Bijbel staat de Filistijn voor 'het zich wentelen in het stof en de materie', de buitenkant, het uiterlijk vertoon. De Filistijn kan reusachtige vormen aannemen. Goliath betekent gevangene of balling. Wij zijn zomaar gevangen in buitenkant dingen, in spullen of bezit. Veel mensen verlangen om te ont spullen. Met minder spul krijg je meer ruimte, eerst van buiten, en dan ook vanbinnen, in je garage en je innerlijk, je ziel ademt op.

En het brengt je als mens bij die andere koning, die singer-songwriter van de Psalmen, David, die in staat blijkt naast koning herdersjongen te blijven. De herder in ons die de kudde bijeenhoudt, zodat ons ik niet ontspoot. De kudde, dat is onze persoonlijkheid met haar stemmingen en stemmen.

David volgt Saul op. Hij wordt niet geplaagd door vragen als 'kan ik het wel'. David is het speelse kind, hij danst voor de ark uit, zoals het kleine meisje in de kerk op het schilderij van Marius van Dokkum... Dat is het blij in ons, dat uit de bron van het om- niet komt, dat we weten dat het leven ons geschonken is. Als je uit die bron leeft, eis je niks op, maar begroet je wat komt en wat het leven van je vraagt. En wij, wij hebben beide kanten in ons, die van Saul en die van David.

We gaan naar het verhaal van vanmorgen. David houdt gepaste afstand, hij verbergt zich in een spelonk. Hij vertrouwt het niet. Hij is op zijn hoede voor de Filistijnen. Hij weet wat 'naar de Filistijnen gaan' inhoudt. Als je niet oppast, word je kapot gemaakt. Wat is er dan zo bedreigend aan die Filistijnen? Hun onverschilligheid. Ze trekken zich niks aan van de ander.

David is oud geworden, heeft zijn leven geleefd, neemt bijna afscheid. Zijn leven is niet naar de Filistijnen gegaan, hij heeft de reus van de Filistijnen gedood. Toch was hij bijna ontspoot, toen hij Uria voor de troepen uit liet lopen om zijn begeerte, zijn dorst, zijn lust te lessen, met Uria's vrouw Batsheba. En nu krijgt hij weer dorst en laat hij nog eenmaal anderen voor hem de kastanjes uit het vuur halen. Die kloeke strijders gaan langs Filistijnse linies, om bronwater uit Bethlehem te halen, en David blijft thuis, net als toen... Koning lafaard. Toen kreeg hij diep, diep berouw en nu weer... Want als de mannen met het bronwater uit Bethlehem terugkomen, ziet hij in wat hij gedaan heeft. Hij wil het water niet meer drinken. Hij ziet in, dat zijn neiging te ontsporen nog steeds op de loer licht. En hij betuigt spijt. Hij ziet de onbezonnenheid in. Hij ziet ook in dat zijn net-niet ontsporen, eerder ondanks hemzelf, dan dankzij hemzelf komt. En dus giet hij het water als offer uit voor de Eeuwige. En hij eert de anderen die voor hem door het vuur zijn gegaan, zoals wij de verpleegkundigen, de artsen, de mantelzorgers en al die anderen hebben te eren die voor ons het vuur uit de sloffen lopen ten koste van zichzelf, niet zonder risico. David is en blijft een doetje. Dat betekent bij ons...een weinig flink persoon, een sukkel (die betekenis werd al in 1632 aan getroffen), maar in het Hebreeuws betekent 'doetje' David en komt het van *is doet*, en dat is: geliefde. Dat is en blijft Davids diepste wezen, geliefde, ook als hij ontspoot, want dan kijkt hij zijn daden eerlijk en recht in de ogen en toont berouw. Hij neemt verantwoordelijkheid voor zijn daden. Ergens in

de Bijbel vraagt God geen dieroffers van ons, maar een berouwvol hart...
Waar Saul in zijn eigen zwaard valt, toont David berouw.

Tot slot gaan we naar het verhaal uit de evangeliëlezing, over de maanzieke jongen. We stappen in op het moment dat de vader uit de anonieme massa stapt. Door die daad krijgt hij een gezicht en betekenis, hij is de vader. Hij weet waar hij moet zijn om zijn stomme dove kind, zijn sprakeloze toekomst neer te leggen. De leerlingen hebben het kind niet kunnen genezen. Het kind lijdt. Het maanzieke kind mist iedere koers die vertrouwen in de toekomst geeft. Het wordt heen en weer geslingerd tussen vuur en water, verlangen en tijd. Het draagt de sporen van ontsporing. Van hemzelf? Of overgenomen van zijn vader? Wie is hier het meest ontspoord? We weten het niet. In ieder geval zit deze zoon een kwelgeest in de weg. Ja, in ons zitten zomaar kwelgeesten in de weg die ons het zicht op de bron ontnemen. Het zijn negatieve stemmen in ons, die ons zeggen dat we niks waard zijn. Net als in Saul.

De vader van de zieke aardse zoon, die stapt op de Zoon af van de hemelse Vader.

De vader brengt zijn zoon bij de zoon van David, en de kwade geest in het kind gaat nog één keer te keer, zozeer dat het lijkt alsof het dood gaat. Maar Jezus pakt zijn hand en het kind staat op.

De leerlingen staan verstomd toe te kijken. Hoe kan dit? Wat hebben wij niet wat onze meester wel heeft? Zoals gebedsgenezers mensen handen opleggen en het kwade bezweren, zo probeerden de leerlingen genezing te bewerkstelligen. Maar dat was van buitenaf. Ze waren te zeer betoverd door de heilige sensatie. Intussen gaat het om iets vanbinnen, om wat van binnen ontbreekt en hervonden moet worden, aangereikt, niet vanuit verlangen maar vanuit een bron. 'Waarom konden wij dat niet, die demon verdrijven?' vragen de leerlingen aan Jezus. Jezus antwoordt: Je kunt dit alleen door te bidden. Genezing komt voort uit de kracht van het gebed, uit verbondenheid met God. Alleen vanuit verbondenheid met God kun je in een ander geloof wekken, en genezing brengen.

En hoe vinden wij dat godsvertrouwen? De vader uit dit verhaal zegt het ons voor:

'Heer ik geloof. Kom mijn ongeloof te hulp.' Dit is een gebed om ontferming, over onszelf. Deze bede van de vader is razend actueel, want deze is een roep om vertrouwen voor de komende generaties, voor de kinderen van nu voor wie de toekomst meer dan ooit misschien wel ongewis is. Ontsporen zij, of zijn wij het meest ontspoord?

'Heer ik geloof. Kom mijn ongeloof te hulp.' Dan hebben onze plaaggeesten onmiddellijk geen ruimte meer, zij vluchten. En ons hart komt tot rust.

Amen

